

fældet er nu, maa Tilsynet fra Statens Side være ganske anderledes effektivt, end det er for Øjeblikket, og saa maa disse Anstalters hele Indretning ind paa en helt anden Basis, end den har for Tiden. Og først og fremmest maa man ind paa at holde Lægekrafter ved disse Anstalter og Lægekrafter, der virkelig have Forstand paa at behandle saadanne Sygdomme.

Jeg har kun villet gøre disse Bemærkninger, fordi jeg, som jeg nævnede før, har haft Lejlighed til at se, hvor frygtelige Forholdene ere paa adskillige kommunale Anstalter, og fordi man blot ikke maa tro, man skyder hele denne Sag fra sig ved at sige, at Staten maa hellere yde et Tilskud til Driften af disse Anstalter eller et Tilskud til hver enkelt Patient. Det gaar ikke. Vi maa ind paa at foretage og holde et virkeligt Tilsyn med Anstalterne. Og skulle vi ind paa det, er jeg meget bange for, at Statens Tilskud til hver Patient vil blive saa stort, at man ganske roligt kunde gaa til Opførelsen af en ny Statsanstalt. Thi naar man nu har oprettet de kommunale Anstalter, er det jo netop, fordi man kan drive dem billigere. Der tages jo i og for sig ikke Hensyn til Patienterne, i hvert Fald ikke paa mange af dem, paa adskillige af dem, jeg har set. Det er ikke Patienterne, man tager Hensyn til. Man tager fra adskillige Kommuner Hensyn til, at man har disse Mennesker billigere hjemme paa den kommunale Anstalt, end man under de nuværende Forhold kan have dem paa Statens Anstalter. Det er det, man tager Hensyn til. Man vil tjene Penge paa dem, kan man ganske rolig sige. Det er det, vi skulle bort fra, men skal man som sagt, ind paa den midlertidige Ordning, maa man først og fremmest foretage et effektivt Tilsyn med disse Anstalter. Men jeg har det principale Standpunkt i denne Sag, at det, Staten bør gøre, er at gaa til Opførelsen af en stor Anstalt med det samme. Jeg tror, det vil blive det billigste i Længden; at det vil blive det bedste, er ganske utvivlsomt.

Aadal: Det var de Bemærkninger, der kom fra den højtærede Justitsminister om, at hvis der kom en Henstilling fra de kommunale Raad, vilde han tage velvilligt under Overvejelse, om der kunde gøres mere i Retning af at drive kommunale Anstalter med Statstilskud end for Øjeblikket, der give mig Anledning til at tage Ordet. Jeg er meget betænkelig ved at blive ved at gaa den Vej med kommunale Anstalter, fordi de sindssyge ikke

der kunne faa den tilstrækkelige Pleje og Helbredelse, som de skulle have. I de kommunale Anstalter blive de sindssyge stuvede sammen og kunne ikke blive inddelte i Klasser, saadan som de kunne paa de større Sindssygeanstalter. De skrigende, urolige sindssyge komme imellem de mere rolige og indvirke paa disse, hvilket i høj Grad gør, at Helbredelse næsten ikke er mulig. Fra vore Sindssygelæger er det oplyst, at naar man skal naa frem til at faa de sindssyge helbredede, maa de inddeles i Klasser, eftersom Sindssygen har udviklet sig til og viser sig. Det kan man ikke paa de kommunale Anstalter. Det er videre oplyst af vore Sindssygelæger, at hvis de kunde faa de sindssyge under hurtig Behandling i Stedet for, at de som nu maa gaa en lang Tid, endogsaa sommetider aarevis, før de kunne komme under Behandling, hvorved Sygen tidt bliver kronisk eller dog stærkere, saa kunde langt flere end nu blive helbredede. Selv med Hensyn til de Tilfælde, som nu kaldes uhelbredelige, oplyse vore Sindssygelæger, at ikke saa faa Procent af disse endda kunde blive helbredede. En Overlæge kan jo have ikke saa faa Patienter under sig — det se vi paa vore Sindssygeanstalter —, 5—600. Og navnlig naar de syge blive inddelte i Klasser, vil han lettere kunne studere dem og komme til nøjere at kende deres Sygdom, end hvis de blive blandede imellem hverandre.

Hvis vi nu gaa til Bygning af en større Anstalt, kunde man jo ogsaa tænke sig, at man fik lagt den saaledes, at Økonomibygningen foreløbig var tilstrækkelig, og at den kunde udvides. For det, der særlig koster ved Udvidelse af vore Sindssygeanstalter, er, naar Økonomibygningen ikke er tilstrækkelig og maa udvides, thi derved bliver hele Udvidelsen saa kostbar. Saa kunde man udvide Anstalten efterhaanden, og hvis man saa vilde, kunde man bygge de første Bygninger ret billigt, naar de kun blev beregnede paa de virkelige kroniske Tilfælde, der ikke kræve saa stort Lægetilsyn, og hvortil Celler og Beboelseslejligheder ikke behøve at være saadan udstyrede som til de mere vanskelige Tilfælde. Paa denne Maade kunde man billigere skaffe Plads til en hel Del Patienter straks for saa efterhaanden at foretage Udvidelser. Man vil ad denne Vej snarest naa til et Resultat ved Behandlingen af de sindssyge og faa langt, langt flere Procent helbredede end nu.

Jeg vil bede den højtærede Justits-